

میلےا و ہ

عضاوت و تاذ ہار ، کولسور یس
1 مسلج 1417 لاسد ہبند جنپ ی اہبند

تاناہب

ی نار ہط ی نیسدن سحمدحمہ دیس جاد اللہ تہیا
ہر سد اللہ سّدق

میجرّلا ناطیثلا نِم للّٰه اَبْدُو عَا

میجرّلا ن محرّلا الله مسب

دمحم مساقلا ی با ائیبن و اندیسی لع الله ی لص و
مهئادعأ ی لع ءنعللا و نیرهاطلا ن یبیطلا هلا ی لع و
نیعما

قد ملاکی گشیمه توارط

ملد» [دندومرفی می نارمط ءملاء موحرم]

اهنتم! مهدب شوگنم دنک تبحص می کیدهاوخم
:میتفگی م ام «دهدی مذ شوگام فرح هب می سک
ءملمس ناشیا بذ «!دینکی می سفنه تسکش اقا»
منکی م هاگنم دوخ هب نم می لو. دندومرفی مذ فلاخ
تبحص، تسین حرطم صخش ءعقاو منیبی م
زا و قد تبحص، تبحص رگا بتسا حرطم
دوشی م دنمهر هب ناسنا ءعقاو، دشاب افسد می ور
!تسا بیجء ءعقاو

دوعسمن با هب مرکا ربمغیپ هک میراد می ربخرد
روطنیمه ربمغیپ و دناوخب ن آرق و دندومرفی م
گنشقه دوعسمن با. دندرکی م هیرگ و دندینشی م
ناسنا نیا. تشاد می نیز حدتوصد و دناوخم ن آرق
زان آرق نیا هک می ربمغیپ هک دز ادنای م رکف هب ار
رارق ریثأت تحتش دوخروطچ، هشدل زانوا سفند
!؟دریگی م

دشاب قیمع نامیا رد می لیخ هک می مدأ دوعسمن با
:دیامرفی م دوعسمن با هب عجار نینمؤماریمما. دوبند
رد [و دناوخن آرق]؛ **هَدِنِعْ فَاقُوْ وَ نَآرَقْلَا اَرْقَ**»

ذوفذ ن طاب هب رگید ،دنام ن آرق رهاظ نامھ
 زا [هک تسا ی تیاور ن آرد بلطم نیا] «.درکذ
 ... و رأمع و رذوبا و ناملس هرابرد ترضح
 ،دننکی م لاؤسد هک دو عسمن با زا ؛دننکی م لاؤسد
 ؛**هَدِئِعُ فَاقُوْ و نَ اَرْقُلَا اَرْقُ** :دیامرفی م ترضح
 و ذوفذ) .درکی م فقوت اجن امھ و دناوخی م ن آرق
 ،درکی مذ خوسر ن آرد ؛هتشادن اهنیا و شر تسگ
 ربمغیپ تقون آ¹» (دشی مذ دراو ،درکی مذ ذوفذ
 هک دنتفگی م و دندرکی م ادص ار دو عسمن با
 ی م هیرگ روطنیمه ؛دناوخب [ن آرق] ناشیارب
 !دندرک

قیاقذ نیا هکنیا اب هک تسا بیجعی لیذ نیا
 لیصفت ماقم رد ناسنا هک نیمه ی لو ،تسه
 ی گزاتن نیا .درادی گزاتش یارب زاب دنیبی م ،دونشب
 کی امش .دوشد لوحتم ناسنا هک دوشی م بجوم
 لاصا ،دینادی م مه بهتر مدص ،دینادی م ار ی بلاطم
 ی کی ار بلاطم نیا هک ی تقو اما ؛دیظفد ظفد
 و توارط کی ن دناوخن نیا ،دناوخی م امش یارب
 رارق ریثأت تحت و دنکی م بلقنم هک درادی گزات
 دهدی م

قد هئسم ن آ نوچ هک تسا نیا یارب نیا
 و هنهک تقوچیھ و تسا مزات هشیمه ق دو ،تسا
 ی م کشم لثم² ؛... **کسِمِلَا و ه** .دوشی مذ تداع
 و وب زاب ،دنک وب رتشیب ناسنا هچره هک دنام
 دیای مردش توارط

¹ 250 ص ، 10 ج ، نانجلا حور و نانجلا ضرور .

² 128 ص ، 1 ج ، دهاوشلا عماج .

عَوَضَيْهِ تَرَّرَكَ اَمْ كَسِمِلَا وَهْ *** مَرَكِذَنَّ اِنَّلِ نَامَعَزَرَ كِذِ دِعَا
 هک تسا کشم نامھ وادی اعقاو هک نک مداعا نام یارب ار نامعد دای»
 (ققحه) «.دوشی م رشتنم ش اھیار ،یاشگب ار ن نامز ره

ام دیوگدی بلطم، ی اهلئسم امش بشما اذل
!میهدب شوگ

حالا با اجازه تان [بنده مطالبی بگویم]. [چون]
رضایت نمی‌دهید، دیگر چاره‌ای نیست. ما
خودمان از باطن رفقا مدد می‌گیریم و الا ما که
هستیم؟!

:منک ضرع هک دیسری م رظن هب هتکن هسود

هتکن دنچن ایپ

عضاوت و تاذ هار، کولسد و ادخ هار :لوا

و تاذ هار، کولسد و ادخ هار هکنیا لوا هتکن
هلباقم و براضت و مُداصدت هار هذ، تساعضاوت
ی لکروطه بَلَاصا ههنیا .دوجو راهظا و زاربا و
چیه و تسارانک ادخ ریسم زا و ادخ هار زا
ش ریس و ش تکر دناسنا هچره .درادن ی طابترا
دیاب، دوشی م رتدایز و رتشیب ادخ هار رد
لَا و دشاب رتشیب ادخ ن اگندب و دارفا هبش عضاوت
،دنیب ی لعا و لااب ار دوخ هک دشاب رارق رگا
ادخ ریسم رد بخ، دنک ساسحا هقیب قوفام
تیوقت و سَفن ریسم رد [هکلب] دنکی مذت کرد
و للاحمضا ریسم رد هذ، دنکی م تکر سَفن
روطه بَلَاصا ریسم نیا .سفن دربن یبزا و عانفا
تساتود ی لک

و تیاندع واهب دنواذ هک دنیبی م ناسنا رگا
هب ل صتم و هتفرگ ار و اتسد هک هدرک فطا
هذ، دوش رکش بجوم دیاب، تساهدرک تیلو
و [دشاب سَفن میظعت و ندید گرزب بجوم هکنیا
هقیب زانامباسدن لآ ام» : [دیوگب دوخ اب ناسنا
ن لآ ؛دنتسینی سک ههنیا !؟دنتسه هک ههنیا !تسادج
مدرم نیا !میاهتفرگ رارق رگید ریسم کی رد ام

«!هشد مامت رگید ام باسد ن لآ !دنال هاج همه
!تسیند اهفرد نیا

و ردپاً صوصخم ن ارگید لابق رد عضاوت تیمها ردام

رانک ار دوخ سفن ناسنا ی نعید کولسد ریسم
ل باقم رد !تسا کولسد ریسم ، ریسم نیا . درانگب
!تسا کولسد هار نیا . دشاب عضاوت م ن ارگید
ردام و ردپه بتبسنً اصوصخ و ابرقا به بتبسن
عضاوت و تیدوبع و تلذ تیاهند و مارتحا تیاهند
دیوگب دیابن تقوچیه ناسنا . دشاب هتشد دیاب ار
!؟هچ ی نعید ماء دارفا !دنتسه ی ماء دارفا اهنیا
!؟دناهدمآ نورید راگرد ورپ تیدوبع زا اهنیا رگم
به ادخ هکل احد !؟تسیند اهنیا بر ادخ رگید رگم
ای» کی ، میوگی م «الله ای» کی هک هداد ی قیفوت ام
ر سی لآ اب تیل او تسد الله عاشن ا و میوگی م «بر
و ی چوپ راهظا و تنکسم و تلذ دیاب ، تسام
لأصا و مینک ساسحا رتشیب ار نامدوخ ی تسیند
هک دشاب حرطم نیا ام ی ارب ن ارگید هرابرد دیابن
ی ارب . میاهتفرگ رارق ی تیعموم نینچ رد ن لآ ام
ن آ هظط کی به !هیناث کی !تسا هیناث کی ادخ
ل هاج یک لاسریغ درف کی ارب و امش هک ارب سی سک
ی مرب ، دینادی م ی ماء و قیرطان ع فرحنم
هانگرد ن ابرقم زا و دنکی م لوحتم و دنادرگ
دنادرگی مرب ارب امش هیناث کی به و دنکی م ش دوخ
ادخ ی ارب !دنکی م لوحتم !درانگی م و ارب و
دوخ به میهاوخب رگا !ادبا ، دراند ی راک چیه
دراند ی راک چیه ادخ ی ارب ، میریگب

میناوتی م لأصا ، هیضق نیا به هجوت اب تقون آ
ی راکفا نینچ هک میهدب ی تئرج نینچ نامدوخ به

نم ! ماه چ نم ؛ ماهک نم» هک دیاید نامنهد هب
!؟ میناوتی مَلاصا !؟ «منلاف

ن آرق رد . تشگرب هظط کی هب ارو عاب معلب
نامدوخ تایا ز ا ارو عاب معلب هب ام هک دراد میرک
1. میداد حالاتی داشت [اما] در یک لحظه [از
دست داد]. وقتی که آمد در مقابل حضرت موسی
ایستاد و خواست در مقابل حق بایستد، تمام آنچه
به او داده بودیم، همه را از او گرفتیم. تمام شد!
مرتّباً می زد بر سرش! دیگر فایده ندارد. همه را
از او گرفتیم! 2

تامدم بَاسد، باسد اجناً دینکی م ل ایخ امشد
هعقد کی ! ریخند !؟ تسا وربوایید و تارخؤم و
آیرت هب هرد ز ا اری کی نیعلا فراط کی هب ی نیبی م
ش رس رب آیرت ز ا نیعلا فراط کی هب و دناسری م
کی ! نیعلا فراط کی . دناسکی م تلذم هب و دنزی م
!هظط

1: 175 مَیَا (7) فارعا هروس .

نَاكْفُنْ بِطَيْشِلَا مُعْبِتَا فَرَسِ اِهْنِمِ خَلْسِنَا فَا اِنْتَايَا مَانِيْتَا يِذَّلَا اَبْنَدُ مَهْيَا لُتَا وَ
(ن یواغلا نم

میداد وا هب ار دوختایا ام هک اری سکتشگرسن اوخب اهنای ارب و
دومذ لابند ار وا مهن طیشد سپ ؛ تخاسدی هتتایا ن آزا اردوخ وا و
(ق قحم) «دیدرگ نهارمگ ز ا ماجنارس و

2: بمجرت 248 ص 1 ج ، می مقلا ریسفت .

، دلان پ ن یسد ز ا مردپ . تسا همدش ل زان ا ارو عاب معلب هرابرد هیانیا
ترضد ن آ هک درک ل قند میارب م لاسلا هیلع اضرم اما ن سطلای با ز ا
دومرف

دنوادخ و درکی م اعد مظعا مسا ابو ، دوب مظعا مسا ی اراد ارو عاب معلب
ز ا و درک لیم نوعرف فرط هب رخا رد . درکی م تباجا ار ش یاعد
ندرک ریگتسد ی ارب نوعرف هک ی زور ن آ ات دوب نیا . دش وا ن ایرابرد
:تفگ . داتفا معلب هب ش روع ، تشگی م ناشیا بلط رد ش ناراید و ی سوم
“! دز ادنیب ام ماد هب ار ش باحصا و ی سوم هاوخب ادخ ز ا”

ش غلا ؛ دورب ی سوم ی وجتسج هب زین وا ات دش راوسد دوخ غلا رب معلب
دنوادخ ، ن اوید ن آ ن دز هب درک عورش معلب . درک عانتما ن نفر هار ز ا
ی ارب ! و تر ب ی او” :تفگ و دما ن ابز هب و تشادرب غلا ن ابز ز ا لفق
و ادخ ربمغیپ رب و ت ات میایید و ت اب ی هاوخی م ایآ !؟ ی نزی م ارم هچ
ن اوید ن آ ردق ن آ ، دینش هک ار نیا معلب “!؟ ی نک ن پرفن نامیا اب ی مدرم
ن آرق و . دش هتشادرب ش نابز ز ا مظعا مسا اج نامه و ! تشک ات دز ار
ضِرْ لَأَا يِ لَّا دَلْحَا مَنِكَلَا وَ اِهْبُدْ مَانِعْفَرَا اِنْبِشِدْ وَا وَ :تسا هومرف شا هرابرد
هت هلی هکرتت وَا ت هلی هیلع لمحتن ا بلکلا ل تمک هلمف هاه عبتا و

اهنآ برقتش یازفا اب ایلوا عضاوتش یازفا

ار تلاد نیا هشیمه کولسد ریسمد ایلوا و
می هگن و دندرکی مظوفحم ناشدوخ یارب
مادم، دادی م اهنآ به اذخا هت معنزا به چره؛ دنتشاد
مادم، دندرکی می گراچیب و می تخبدب س اسدا رتشیب
اعقاو. دندرکی م تلذ و عضاوت س اسدا رتشیب
کیدزن رتشیب به چره! دندرکی م س اسدا رتشیب
اهنآ یارب رتشیب تیشخ و فوخ، سرت، دندشی م
زا نم ایادخ» [دنیوگی م دوخ اب]. دشی م ادیب
نم! ای اهداد و تی اهداد به چره؛ مراندی زیچ م دوخ
دوخ به دنه اوخبرگا «!؟ متسه به چنم!؟ ماهک
ناشدوخ یارب ار اهنیا دنه اوخبرگا، دنریگب
س اسدا دوخ زا ار اهنیا دنه اوخبرگا، دننک باسد
نیمه لاد! دوشی م هتفرگ اهنآ زا به ترمکی، دننک
لماشو دیباید اذخ فطلا هر ابودی کات! دننامبروط
ی لیخ عضاوت هئسم، س اسان یارب. دوش دارفالاد
!تسا بیج

رطاخه بی نار هط هملع درگاش جار دتسا تیاکد ی نیبدوخ

دشت تبحصه سلج رد میدوب دهشم رد هعفد کی
هملاع] اقا لوق زا ار بلطم نیمه یو خا و
دندومرفی م هک دندرکی م لقن [ی نار هط

ضرف رتهراچیب و رتت تخبدب همه زا ارش دوخ هک تسا رتبرقمی سک نآ سلج رد
تسا رتبرقم و! دنک

مه اقا و دوب هت کیدزن اقا به دوبی صخش
، م کمک دعب! دایزی لیخ. دنتشاد تبحم و ابی لیخ
هک مدرکی م س اسدا عقوم نامهن می لو... م کمک
بوخ ش یارب، دنراد و اب اقا هک ی تبحم نیا
لایخ و دریگی م دوخ به ار تبحم نیا و؛ تسین
ی باتکوب اسد، تسه ی ربخ لاد هک دنکی م
دنیوگب ی صخش به اقا رگا هک ی لاد رد! تسه

ی راک و رب اقا» [ای] «ایب رخب ی زبس و رب اقا»
ام ارچ ،تسا ناشیا فرط زا فطلا نیا ،«ن کب
!؟ میریگب نامدوخ هب

ی م تیاکش اقر زا نم شپ ناشیا ی زور
هک ی تبحم نیا [رطاخ] هب اقر» :تفگی م ؛درک
:م تفگ «!دنکی م ی دوسد نم هب ،دنراد نم هب اقا
ی مذ ی دوسد امش هب ی سک !ی نکی م ل ایخ امش»
تسا نیا تنهذ رد امش «!دینکی م هابتشا امش ؛دنک
ن وچ .دنراد ی لاد نینچ امش هب تبسن ار گید هک
عقوت تقون آ ،ی نیبی م لاد ار تدوخ تیعقوم
مارتحا تیعقوم نیا ساسار ب و ت هب هک ی راد
هب» :ی یوگی م تقون آ ،دنراذگی مذ [اما] ،دنراذگب
ی م روطچ هیضه نیب «!دنکی م ی دوسد نم
؛ **هَرْدَقَ فَرَعَنَّمَا اللهُ مَحْرَ**» :دومر فترضد !دوشد
دمهفب هک دزرماید ار ی سک ن آ ردام و ردپ ادخ
نم .درادرب شناهد هزادنا هب ار همقل¹ ،«تسیک
ی م عقوت ی سک زا دوخید تقون آ ،ماهک مذادب رگا
رد متسه ی اهلط م ه نسحمد محمدیسا نم !؟منک
ن آ !ناشی کی م ه نم ؛مق اهلط راز ههذ ناپهد نیا
دناه دناوخ م ه هیقب میاه دناوخ ام هک ی یاهس رد
ردپ لاد .تسین باسنا هب هک م ه برقت و تفارش
ظوفحم و ص خشم ش ماقم هیلع الله ن اوضر ام
نم ی ارب ،متسه ناشیا رسپ هک نم اهنتم ،تسا
!؟دراد ی زیچ هچ

رادقم ن آ هب منک ساسحا هکنیا لاد هب ی او
؛منکی مذ لمع ،مراد هار هب تبسن ام هک ی تفرعم
ن لآ نم رگا و !تسلا یواو ی لیخ رگید نیا

¹ 373 ص ،مکطا ورد و مکطا ررغ .

م‌تسهه که نم‌هک منک س‌اسدا ار مدوخ تی‌عقوم
 نم‌ه‌ب و دش‌در، دم‌آ‌ی‌کی‌رگا [ت‌رو‌ص‌ن‌یا‌رد]
 ام‌ه‌ب ار‌چه که در‌وخ‌بر‌ن‌م‌ه‌ب دی‌اب، در‌کن‌م‌لاس
 م‌لاس‌وا‌ه‌ب‌ام! د‌ن‌در‌کن‌ه‌ک‌د‌ن‌در‌کن‌!؟ د‌ن‌در‌کن‌م‌لاس
 ل‌با‌ق و لا‌ب‌ار مدوخ دم‌آ‌ن‌م‌رگا اما! م‌ین‌کی‌م
 ،م‌دید م‌یر‌کت‌و م‌ی‌ظ‌ع‌ت‌ی‌ار‌ب‌ل‌با‌ق و دم‌د و ش‌ی‌ات‌س
 ،در‌کن‌م‌لاس‌ن‌م‌ه‌ب و دم‌آ‌ر‌ف‌ن‌ک‌ی‌رگا ت‌ق‌ون‌آ
 .م‌وش‌ی‌م‌ت‌ح‌ار‌ان‌ی‌لی‌خ، در‌وخ‌ی‌م‌ر‌ب‌ن‌م‌ه‌ب‌ی‌لی‌خ
 ن‌ار‌گ‌ید‌ه‌ب؛ منک ت‌س‌رد ار مدوخ م‌ور‌ب‌ن‌م‌ب‌خ
 ن‌م‌ه‌ب‌د‌ه‌ا‌وخ‌ی‌م‌ذ‌اق‌آ‌ن‌آ‌لا‌م‌ا‌د!؟ ت‌س‌ا‌ط‌وب‌ر‌م‌ه‌چ
 م‌لاس‌ه‌ک‌د‌ن‌اد‌ی‌م‌وا! د‌ه‌ا‌وخ‌ی‌م‌ذ‌ش‌ل‌د؛ د‌ن‌ک‌م‌لاس
 ،د‌ن‌ک‌م‌لاس‌ه‌ب‌اد‌ت‌ب‌ا] م‌د‌آ‌ت‌س‌ا‌ر‌ت‌ه‌ب‌و ت‌س‌ا‌ب‌ح‌ت‌س‌م
 ام‌ار‌چه. د‌ن‌ک‌ل‌م‌ع‌ب‌ح‌ت‌س‌م‌ن‌یا‌ه‌ب‌د‌ه‌ا‌وخ‌ی‌م‌ذ‌[اما
 !؟م‌ی‌ش‌اب‌ه‌ج‌وت‌د‌ر‌وم‌ه‌ک‌م‌ی‌ش‌اب‌م‌اق‌م‌ن‌یا‌ر‌د‌آ‌م‌ت‌ح
 !؟د‌ش‌اب‌ر‌و‌ط‌ن‌یا‌دی‌اب‌ار‌چه

ت‌س‌ای‌ر‌ز‌ا‌ک‌ل‌اس‌ض‌ار‌ع‌ا‌و‌ی‌ر‌ود‌ت‌ر‌ور‌ض

و چ‌قدر‌ب‌ه‌تر‌که‌وض‌عی‌تی‌دا‌ش‌ت‌ه‌باش‌یم‌[که
 ر‌اض‌ی‌ب‌ه‌م‌ش‌ی‌ت‌او‌باش‌یم‌]. [اما] ا‌گر‌خ‌دا‌خ‌ود‌ش
 [وض‌عی‌تی‌را‌که‌دی‌گ‌ران‌ب‌ه‌ما‌اح‌تر‌ام‌ب‌گ‌ذار‌ند]
 پ‌ی‌ش‌ب‌یا‌ورد، که‌خ‌ب‌پ‌ی‌ش‌آ‌ور‌ده. م‌ث‌ل‌این‌که
 «ق‌ر‌ع‌ة‌ف‌ال‌ب‌ه‌ن‌ام‌م‌ن‌ب‌ی‌چار‌ه‌ز‌د‌ند»¹ و‌ح‌الا‌آ‌قا
 ر‌ح‌م‌ة‌الل‌ه‌عل‌یه‌از‌د‌ن‌یا‌ر‌ف‌ت‌ه‌اند‌و‌ر‌ف‌قا‌هم‌از‌باب
 این‌که‌ما‌ب‌ال‌آ‌خر‌ه‌پ‌س‌ر‌آ‌قا‌ه‌س‌ت‌یم، م‌ی‌آ‌ین‌د‌و
 س‌لام‌و‌عل‌یک‌[م‌ی‌کن‌ند]. خ‌ی‌لی‌م‌م‌ن‌ون‌و‌م‌ت‌ش‌ک‌ر‌یم!
 ولی‌چه‌ب‌ه‌تر‌که‌ان‌س‌ان‌در‌م‌وق‌عی‌تی‌کن‌ار‌و‌د‌ور
 از‌این‌م‌س‌ائ‌ل‌باش‌د، که‌ب‌ت‌وان‌د‌کار‌خ‌ود‌ش‌را‌ان‌ج‌ام
 ب‌ده‌د‌و‌ب‌ه‌تر‌راه‌خ‌ود‌ش‌را‌ب‌ر‌ود.

¹: 184 لزغ، (ی‌نیوزقة) ظفاد‌ن‌او‌ید.

د‌ن‌ز‌ه‌نا‌و‌ید‌ن‌م‌مان‌ه‌ب‌ر‌اک‌ه‌ع‌ر‌ق‌*** د‌ی‌ش‌ک‌ت‌س‌ن‌او‌ت‌ت‌ت‌نا‌ما‌ر‌اب‌ن‌ام‌س‌آ

و ترهش زای نارہط اُملاء ضار عا تیاکد تيعجرم

ہر ہک یرفسد نیر خا رد [ی نارہط اُملاء] اقا
ی یوخ ی اقا ن دید ہر ، دندش فر شمت ابتع و لاب رک
دنتساوخی م . دندوب ہفوک رد ی یوخ ی اقا . دنتفر
ہتحابمل لاهت یور اُیضق ہر ع جار ناشیا اہ دنور ہ
:دنتفگی م . دنتکی ی ا

¹ نیمس ی لیخ ناشیا مدید و متفر ناشیا شپید نم [شده] و نشسته .
نامہ های زیادی [آنجا بود] ؛ این قدر نامہ در
اطراف [ایشان] بود ، کہ اصلاً انگار این
پیر مرد در این نامہ ہا گم شدہ بود ! کتاب های
ہم جلویش بود . یکی یکی [نامہ ہا را]
در می آورد تا نگاہ کند استفاء است یا چیست .
سلام کردم . یک دفعہ نگاہی کردند [گفتند]:
«آقا سید محمد حسین ! سلام علیکم ! بہ !
چطوری؟! یادی از ما نمی کنی!» ما ہم
نشستیم یک خردہ صحبت [کردیم] . خیلی
ایشان خوش حال شد کہ ما را دید . من
نیم ساعتی بودم . دیدم اصلاً نمی شود با ایشان
صحبت کرد ؛ اشتغال فکری و ذہنی در این
مسائل ، مجال نمی دہد کہ با ایشان وارد بحث
رؤیت ہلال شویم [و پیرسیم کہ] آقا شما چہ
دلیلی بر کفایت رؤیہ مادر افقی از آفاق ، برای
بقیہ امکانہ دارید؟ این حرف ہا را نمی شد زد .
فقط دارد نامہ ہا را جواب می دہد . لذا
نیم ساعت بودیم و خدا حافظی کردیم و بیرون
آمدیم .

ود و مداتسیا نیمؤملاریم اُلفانہ بار حم رد ، متفر ہفوک دجسم ہر تسار کی اجنا زا
، نک لاتیم ی تیعضو نینچ ہر ارم تسار ارقہ رگا ! ایادخ : متفگ ؛ مدنواخذ زامذت عکر
لاتیم امد تسینز رارقہ مکنیا لثم مدید [دعب] !؟ موشد اقا نیا لثم نم «! ربب ارم ن لا
میتشگرہ و میدشل لاحشوخ ی لیخ ! میوشد

ماقم و تسپ ز ایلوا ندوب ی رارف

اھفرد نیا لابند [ناگرب] اھنیا ہصلاح
؛ دروآی م شپد روطنیا ادختاقوا ی ہاگ . دنتسین
نیا زا اھنیا ی نعید . تسین نہاشتسد رگید ی نعید
نامہ ، دنتکی م رارف تایتید و تانوئش و لئاسم
روطنیا ! دینکی م رارف ی یابو کی ز اامشہ کروط

¹ بقاچ ، ہبرف : نیم گنہرف .

شپه اذخ تاقوا ی هاگ اهتتم! دنکی م رارف اهینا
رگید دروآی م

هک دود ش ی اذخ زا ماسلا هیلع نینمؤمار یما
ی راک ی سک هب و دنیشنب هئاخذ رد ربمغیپ زا دعب
دودنیا ش لاحتابز]! دود ش ی اذخ زا . دشاب هتشداند
مدرم همهر اذگب!؟ تسا طوبرم هچنم هب» [هک
و رمع لابندهب! هلاسوگ نامهل لابندهب دنورب
اذخ؛ دنک تجد مامتا دهاوخی م اهتتم «! رکیوبا
ار فیلکت هک ی تسیاب . هتشدانگ ش اهدعرب فیلکت
، دنکی م غلا راوسد ار ارهز ترصد . دهد ماجنا
نیا دنیبب اهینا هک ، نآ و نیا هئاخذ رد دربی م
ربمایپ رتخد نیا ماشد؛ تسا نم نزارهز ترصد
شپه هام راهچ رگم . دیتفید ربمغیپ دای ، دینیبب ار
!؟ دیا هدرکت تعیدنم اب رید غرد ، ع ادولاة جد رد
نیا زارم تیعقوم ، متسه [دیدرت دروم] نم رگا
هدش رید! ی لع ای» : دنتفگی م . دیسرپد ربمایپ رتخد
ی لو . اهفرح هنوگنیا زا و ¹ «هتشدانگ لئاسم و
، دراند هفیظو هک درک ساسحانینمؤمار یما ی تقو
ی م ناملزنم رد میوری م؛ رگید ش لزنم رد تفر
دهاوخب هچ اذخ ات ، مینیشند

غارسد نامثع ن تشک زا دعب هک م ه ی تقو
، درکی مذ لوبق ترصد ، دندما نینمؤمار یما
؛ مَنَعْلًا بِضَبِيرِكَ ... يَّيْ لَعَنَ وَلَاتِيَّ : دودنیا ترابع
اعقاو ² «! دنتخیرنم رسد هب دندما دنفسوگ هلاگ لثم
اعقاو مدرم نیا! هدروآ ی لع ریبعث ترصد
ل غا هعقد کی ماشد [رگا] اذخ هب! دندوب دنفسوگ
نیا رد درگی مرب ادرف ، دیهدب ش ناشن ار دنفسوگ

¹ 30 و 29 ص ، 1 ج ، تسایسلاو تماملا .
² 49 ص ، (حلاصی حبص) هغلابلا جهن .

ابجاء! دسانشی مزار

هې کاشد ملاءزا ی نادمه ی لقتیسلام ی ریگتسد دیحوټ

دنیوگی م

یکي از علمای معروف نجف پیش مرحوم ملاحسین قلی همدانی آمد، گفت: «آقا، من در توحید برایم شک پیدا شده! اصلاً توحیدی هست یا نیست؟ و چند مدتی است من می ترسم این را به کسی بگویم؛ یکوقت اظهاری کنم، بگویند: کافر شدی! مشرک شدی! خلاصه بیایند مرا بگیرند. دستان به دامنجان! کاری برایمان کنید؛ من غیر از شما کسی را [ندارم].» (همین کسی که مخالف بود، حالا اینجا آمده سراغ آخوند ملاحسین قلی!)

دنوخا دود دنوخا ابر گید وا «!دیشابن م ابی تدم امشد»: هک دیامرفی من اشیا هې دنوخا ابر مه وا تفری من نیموملاریما مرحد لائم؛ دود مه وا تفری من ییاج تاقوا ی هاگ مزلامر گید. دودن اشیا ابر مه وا، تفری من هفوک هې ترفاسم کیرگا؛ تفری من اشیا دود هروا سناشد هصلاح. دود دنوخا ابر

دود دپهد موحرم هعمل مه صخشدنیا تسد، دندود هتسشن هفوک دجسم رد زور کپ: دیوگی م «!ن اوخپ امشد، نک زاب ار هعملنیا»: دیوگی م ن اشیا هې دنکی م ور دنوخا هک دیامی من تیاور افاقنا. دنکی م زاب «!دش هک ییاج ره زا»: دیوگی م «!اچک زا» ات. تسا دود تلامعم هې طوبرم دینک صرف، [دود مه دیحوټ هې طوبرم] الاصا هئسم نیا! دود هچ [مهیش نیا]! دش فرطرب! ابجاء دنیبی م، دناوخی م ار تیاور¹! دود ی دوخیی کشد! همدرک کشدن م الاصا ارچ، تسا حضاو و نشور ی لیخ هک

تلاکشم لد هار، ندید ادخزا ار زیچ همه ی ناسفد

هک دندهی م ریگ ییاج ار ناسنا هعفدکی ی نعید
مدآ کی ی نعید! دنکی م ریگ اجنآ هلاسچنپ هچب کی
،فوسلیف ،میکد ،دهتجم ،هلاسهاجنپ ،هلاسل هچ
هیضق کپ رد هعفدکی ،ی رظن نافر ع [هې هاگا]
هې! دنکی م ریگ هلاسچنپ هچب هک دنکی م ریگ نانچ
وت! ناه» :وم کی هې ؛دنکی م ش دندب وم کی
کلاس وت؟! ی دش فرعاء وت؟! ی تسه ی عدم
ی ارب تاقوا ی هاگ و «!هدب باوج ایید لا ادا؟! ی دش
رد هک ی تلا ادا ؛دوشی م ادیپ ی تلا ادا نینچ کلاس
و دوشی م هراچیب و تخبب و زجا ن نانچ اجنآ
هک دنیبی م هاتوک اجهمه زارا ش دودختسد نانچ

¹فلاتخا یردق ابر، 41 و 40 ص، 3 ج، راونا ع لطم .

نامیا هرذ کی شد رد راگناهراگنا لاصا
مامت تملظ! درادذ دوجو نامیا لاصا! تسه
اجنا دیایبرد دناوتی منلاصا و هتفرگ ارش دوجو
تخبد! ایادخ»: دوری م لایابش یادصد هعقدکی
«!سرب مداد هب، مدش هراچیب، مدش

،ی تردق چیه رگید هک دنکی م ساسحا ی تقو
س کچیه، ی مکاد چیه، ی کلام چیه، ی یوریند چیه
:دروایبرد ل احذ نیا زا ار وا دناوتی من ایند نیا رد
ن آ. ناسنا هذ، ی رپ هذ، وید هذ، ن ج هذ، هکئلام هذ
دوشی م عفر و دوشی م فشک شیارب رگید تقو
وت؟! ای ادرک ادیپ بجء! ناه»: دیوگی م ادخ
«! ای ادرکی گرزب ساسحا دوز هب تبسند

اهنیا؛ میتسه اقا شپ ام» [:میوگی م دوز اب]
ن لا ام! دنتسیند مدأ اهنیا؛ اقا نک ناشیاهر ار
هچ اهنیا. میتسه تیلو رد ل خاد؛ میتسه کلاس
و دریگی م ار شوگ نیا ادخ نانچ «! اباب دنتسه
ت تقو ات تسیاب اجنیا»: دیوگی م، دنایچی م
! ی نزی م اجرد [ی نکیم شلات] هچره اقا «! دسرب
! ی رادی منرب مدقزامدق ی نیبی م

. دندومرفی م نم هب ار هتکن نیا اهراب اقا اذ
ادیپرگا؛ دندناوخی م هک تسای دعس زار عشد کی
1. مروآی م ن اتمدخ، منک

و تتوارط و ههجو هک ش ابذل گ»: دیوگی م
بذجو هجوت م ار همه، تلامجو و اهدو ل کشن آ

1 همیشه. دشذت فایر عشد نیا ی دعس راعشا رد، ن اوارفص حفم غری لع.
ل و ارتقد، ی ونعم ی ونثم: تساه دورسد اندلوم ترضدارن و مضم نیا
79: ص
گنری یورب ل گات و شد کاذ ***؟ گنسد زبسرسد دوشد ی کن ار اهدزا
گنر
! ش اب کاذ ی نامز کیدارن و مزآ *** ش ار خلد ی دودب گنسد و ت اهل اسد
(ق قحم)

فِاصِد، دَنکِمِ هانگَن مچَر دَن اَسنا اَتَر خا «. دَنکِ
 بَتسا گَنشَق هکِ یِ خَر سَل گَنیا هَب دَتفای مَش مَشچ
 یِ مَ لَگ، مَشاب مَهاوخی مَن لُگ» : دیوگی مَ یِ دَعس
 «. دَنکَن هانگَن مَ هَب یِ سَکَّ اَصا ؛ مَشاب مَهاوخی
 یِ مَ بَتسا هَر سَک و هَمض لَگ و لُگ نَید [قَر ف]
 لَگ مَهاوخی مَ، مَشاب لُگ مَهاوخی مَن مَ» : دیوگ
 یِ مَ هکِ یِ سَک اما «! دَنرا دَنگَب اِپَن مَ یِ مَهاوخی ؛ مَشاب
 یِ مَ رار قَش رانک دَنیا یِ مَ اَر لُگ ! دَر اَنگِی مَن اِپ لُگ
 رَت، دَنرا دَنگِی مَ هِیاس ش یارِب، دَنهَدی مَش بآ، دَنریگ
 یِ مَ ش یور ! هَن اَر لَگ یِ لَو . دَنکِمِ مَش کَشخ و
 هَب یِ سَکَّ اَصا، دَنرا دَنگِی مَش یور اَر نَاشیاپ، دَنور
 لَگ یِ تَقو یِ لَو . دَنکِی مَن هانگَن، دَنکِی مَن هَجوت نآ
 نآ یِ نَعید ؛ دِیا یِ مَ نَورید لَگ نِیا زَا لَگ نآ، یِ دَش
 ، دَش لَگ نَوچ لَگ نآ ! بَتسا لَگ نآ تَقیقَد، لُگ
 زَا لَگ نِیا، دَش اَدیپ نآ رَد عَضاوَت سَاسدا نَوچ
 هَلیسو نِیا هَب اَر ش دُوخ دُو جَو نآ ! دَمآ نَورید نآ
 نَورید [لَگ] نِیا زَا مَ رَگید یِ اَهَل لُگ . داد نَاشن
 دَنیا یِ مَ

فیلکت یاضتقم هب لمع ، کلاس هفیظو

[اَب] هکِ [دَشاب] تَلاد نِیا مَ رَد دِیا بَن نِیا رِبانِب
 هَچ یِ رَگید و دَنکِمِ راکَه چَوا « : مِیوگَب دُوخ
 اَقَر هَمه «! مِیتسَه هَچ و مِیتسَه هَکام ! دَنکِمِ راک
 یِ مَن یِ تَواقت چَیه ؛ دَنتسَه ءاوَسلا یِ لَع مَ هَب تَبسَن
 ! دَنکِ

یِکَوقت مَسئَلَه تَکلیف اَسَت، اَن یِکِ بَحث
 دِیگَر اَسَت ؛ اَنسان باید بَه مَقْتضای تَکلیف عَمَل
 کَنَد . بَه اَنسان مِی گَویند : «شما بَا اِین آقا نَباید
 صَحبت کَنی !» [اَنسان هَم مِی گَوید:] «بَسیا رِخب
 صَحبت نَمِی کَنیم.» . چَطور اِینکَه خُود آقا هَم بَه

بعضی از رفقا می‌فرمودند: «شما فقط با فلان آقا و فلان آقا صحبت کنید!» ولی به بعضی دیگر نه، [نمی‌فرمودند]. [یا:] «شما با فلان آقا، آن کار را نکنید؛ با دیگران نه.» [یا:] «شما در معاملاتتان، شرکتتان با فلان کس باشید، با دیگری نباشید.» [یا:] «شما در فلان جلسه باشید، بودن در آن جلسه برای شما مفید است.»

تسا بوخام یارب یاهسلج مینکی مل ایخام
!تسا سفنزش اهمه آهنیا. دوشد [شوخ] ناملادهک
دیاب هسلج نلاف رد امشد» دنیوگی م هکی تقوی
دوجوی فخم لئاسم کی امشد یارب ینعید، «ی شاپ
امشد یارب ات دیریگب رارق اجنیا رد دیاب هک دراد
سفن، دنک داز آارش دوخدهاوخی مسفن. دوشلد
دشاب تداردهاوخی م

من این دفعه که مشهد خدمت اخوی بودم،
ایشان می‌فرمودند: «بعضی از ما تقاضایی
کرده‌اند که جلسات قم دو تا باشد و من صلاح
ندیدم.» من به ایشان عرض کردم: «خب آقا حالا
دوتایش کنید؛ هرکسی دلش می‌خواهد [هرکدام را
برود].» بعد گفتم: «حالا این‌طور برایشان خوب
نیست. دو تا شدن [به صلاح نیست].» ایشان
گفتند: «بله، اینکه نمی‌شود حالا هر که هر چیزی
گفت ما قبول کنیم.»

اگر انسان می‌خواهد آزاد باشد و جلسه‌ای
برایش خوب باشد که نفسش آزاد و راحت باشد،
پس بنابر این او دنبال کیف خودش دارد می‌گردد!
او می‌بیند چون اینجا نشسته و شخص دیگری هم
در اینجا هست و [میان آنها] تعارضی هست، این
جلسه برایش فایده ندارد! خب چه کار داری؟! آدم

می‌آید و می‌نشیند [و استفاده می‌برد]. اتفاقاً انسان در چنین موقعیتی منظوری که من عرض کردم خدمتتان، برایش حاصل می‌شود؛ یعنی در موقعیتی باشد که اصلاً خودش را نبیند، اصلاً احساسی نداشته باشد، اصلاً احساس نکند که حالا این از او بالاتر است، این نسبت به او چه نظری دارد، این شخص نسبت به او مسئله دارد یا ندارد. و اگر انسان بخواهد آن کار را انجام بدهد [و در جلسه‌ای که مطابق میل نفسانی‌اش نیست شرکت نکند] - حالا ایشان هم آن افراد را که، چه کسی و چه کسی و چه کسی [بودند] فرموده بودند - اگر صد سال در این جلسه بمانند قدم از قدم بر نمی‌دارند! چون در تمام این مدت در مسیر راحتی نفس حرکت کرده‌اند، نه در مسیر کوبیدن نفس! نه در مسیر ذلت! نه در مسیر تواضع!

نانچ رد مدرک ضرع ناتمذخ نم هک اقا ن آ
 ی نعید . دیدی م گرزب ار ش دوزخ وا ، دوی للاح
 ، هدب ماجنا ار راک ن لاف دنتفگی م وا هب اقا هک نیمه
 راک ی گرزب نیا و . بتسا گرزب درکی م لایخ وا
 ناسنا رگا اما . دنک تکر د تشاذگن ؛ داد ش تسد
 اقا تمدخ رگا دنک ساسحا و دشاب هجوتم ل وازا
 هک تسای رگید ، دنکی م تبجم وا هب اقا و تسه
 دوزخ هذ [دهدی م ماجنا [اقا ی ارب] ار راک نیا دراد
 ی لایخ . بتساقفر هقیب هدنیامذ ص خشنیا ی نعید ؛ [وا
 : دیوگی م ی نعید ؟ هچی نعید . دوشی م ضوع هلسم
 ار راک نیا دوزن م ی اج هب س کن لاف شاک ی ا
 تبسذ ت قفشد و ت فوطع ساسحا ی نعید « . درکی م
 دشاب هتشاد اقفر هقیب هب

دندهدی یکی هب ی راک رگا اهت قوی ضعب دیا هدید

ماجنّا موری م ن م ، هدنّ ماجنا وت» : [دیوگی م ی کی] دنیب و دشاب هتشاد تبم ن اسنا رگا !؟ «مهدی م وا درانگب بخ ، دهدب ماجنا دهاوخی م ی رگید تلاخد اجنیا رد س فذن یا دنکذت قوکی . دهد ماجنا !دشاب هتشاد

نیشام راوس دیا ب اقا» : [دیوگب دوخ اب] مکنیا هک درو خبرب وا هب دشن راوس رگا و «دوشب ن م وت تسا مولعم سپ ، هدشن ام نیشام راوس اقا ارچ نید رگا !ی راد ی زیچ [ی هاگیاج] تدوخ ی ارب راوس دورب اقا رانگب ، تسینی قرف اقر ه یقب و وت اقا هک بقع ربب ار تنیشام لاصا . دوشن نیشام ن آ دوشن راوس

هک ی سورع کی رد اقا نیمه ل اثم اب ن م دوب هداد رارق ار نیشام ی روط ، دوب دایز نیشام اقا هک اجنا زا و دشاب اهنیشام همه ی ولج هک اقا ، دنوری م و دنکی م تکرده یقب زا رتولج همه اهنیا !دنوشد وا نیشام راوس دنیاید دنرو بجم ریسم رد ؛تسا ی نیبگرز بدوخ ریسم رد شا .تسا س فذن درک گرزب

در خدمت آقا به جایی رفته بودیم . ماشین زیاد بود . یکی از رفقا ماشینش خیلی [خاص] نبود ، خلاصه از بقیه [ارزان تر بود] . ماشین ها هم همین طور ردیف بود . شاید ده پانزده تا ماشین : بنز و شورلت و پژو و پیکان و مثل اینکه ماشین او از این سیتروئن ها و ژیان ها بود . بعد آقا آمدند بیرون و نگاهی کردند و یک دفعه [گفتند] : «آقای فلانی کجا هستند؟» اصلاً ماشینش نبود بنده خدا ! ماشینش را لابد جایی انداخته بود . [گفتند] : «آقای فلانی کجا هستند؟ آقا چرا شما نیستید؟! پس

کجا بید؟» گفت: «آقا ببخشید...!» دستپاچه شد. [گفتند:] «برو آقا ماشینت را بیاور!» آقا سوار ماشین او شدند. حالا چقدر او خوشحال شد! چقدر دلش شاد شد! چقدر مسرور شد! اینها برای چیست؟ آن کسی که خودش را قابل نمی‌بیند، می‌رود خودش را یک گوشه قایم می‌کند. می‌گوید: «من ماشینم قابل ندارد که آقا سوار شود! بروم کناری بایستم.» او [علامه طهرانی] هم که می‌بیند و دارد تماشا می‌کند؛ چیزی که از او مخفی نیست. او می‌گوید: «من بیایم سوار ماشین شوم؟! اینها که همه‌اش آهن و حلبی است! ما جایی می‌رویم که یک دل صافی باشد! آنجا می‌رویم!» حالا آقا ماشین کذایش را آورده اینجا [می‌گوید]: «بفرمایید!» بفرمایید یعنی چه؟! [این بازی‌ها را] جمع کن! تواضع خیلی مهم است.

دیاشد؟ دننکی مه چه کدر اد راکه چه یقبه بن اسنا
 ار اهنأ بوچه دیابام؛ دننک تکر دنهاوخی منزه یقبه
 دنهاوخی من، دناک لاسد امسا هدع کی؟! میر وخب
 هچه؟! مینک اهنأ ل طعم ار نامدوخ ام، دنورب هار
 ماجنا ار نامدوخ راک ام؟! اهنأ به میراد راک
 بلطم کینیا. مینک تکر دمیایید ام. میهدب.

و مدرم زای ریگهرانک ن دوبن کولسد هار: مود

ن دوبس وبع

ادج هار، کولسد هار: به کنیا رگید بلطم کی
 و ن تفر دوخ رد و مدرم زای ریگهرانک و ندش
 ؛تسا ن دوب هار کولسد هار. تسین ن درکن انتعا
 ،ن دیدنخ، ن درک تبحص، ن دما، ن تفر تحار
 .دوخ یاجه یزیچ ره اهتتم؛ ن درک یخوش
 می، درکی میخوش ماسلا هیلع نینمؤملاریم

درکیم حازم دارفا اب، دیدنخ

نانچن آ، دنوری م هار روطنیا ی ضعب دیاه دید
ش اوید!؟ دروخن ی زیچ هب ن اشیا ب دنه اوخی م هک
می مدرم هرابرد دوخ اب راگنا! دتنکی م م لاس
تشم کی لاصا!؟ دتنسه هک اهینیا» [دنیوگ
«!... ل اغشآ

هار گنشق و قار بق ی لیخ و ل اح رس ه شیمه اقا
ی ریپ امش ل ااح. دندوب هک م ه ه ناشر اهچ؛ دنتفری م
نیا هذ. دیاه دیدن هک ار ن اشیا ناوج، دیاه دید ار اقا
هس ن اش نیلعن هذ، ی روجن آ هذ، دندرکی م ی روج
!تفری م رتولجن اش دوخ زارتم

هار و کولسلها هک ی یا هئا مینکی م ل ایخ ام
ن بیاپ ن اش هک، ن اش رس رد دندوب دیا ب امتد دتنسه
ه شوگ زا دنریگب ن اش تسد م ه اصع کی، دشاب
ی ولج ار ن اشیا پ دینیب و دنک هاگن؛ دنورب ن اب ایخ
!؟ دندوب روطنیا هئا رگم! هذ! دنرا ن گن هچروم
اب! دندوب ت حار!؟ [دندوب روطنیا] ءایلوا رگم
ی لیخ؛ دندمای م، دنتفری م، دندرکی م تکر ح مدرم
دندوب ی داء

هَر شَبُّنْ مَوْمِلًا: دشابل و غشم دیابش نطابن اسنا
مخا هک ی سو بء مدآ¹. **هَبْلَقِیْ فِی هَنْزُدْ وَ هِهْجَوِیْ فِی**
قرغش ای تشک راگنا و هدرک [م هرد] ار شیا ه
زای کی، حازم و ی خوش! دروخی م زرد هب، ه دش
رس، دروآی م طاشن هب ار ن اسنا هک تسای یا هزیچ
دو خرد هکنیا تسه هک ی زیچی لو. دروآی م فیک
تسا نیا میراد غار سد اقا زام هچنآ، ق باسد ن امز
ن ذر دب و تشز فرح. دندزی م ذ تشز فرح هک

¹ 533 ص، (ج لاص ی حبص) ه غلابلا جهن.

ی‌یادخ لا ا د هک [ن درک] بسانمان ی‌اهی خوشد ای
لّاصا ، دسرب دهاوخب م‌ه ی‌سک شوگ هب درکن
تسا هدوبند

ی‌خوشد ی‌لیخن اشیاقفر و نانسود اب اقا دود
رد ی‌کی هغد کی تسه مدای نم . دندرکی م
اقا ، دیسر ی‌خوشد هب راک و دز ی‌فرد ی‌سلجم
هب دنتخیر و دندرک بآ ار چرپا ضود زا دنتفر
ردپ) تکرش نسد جاد ! دندرک ش‌سیخ ، ش‌رس
ل‌یعامسا جاد لزوم رد (تکرش ن‌سحم جاد
نیا اب [اقا] . تسان ارهط رد ن‌لاا هک دود ی‌بلاود
رخا ؛ دنتشاذگی م‌رسه برسد ی‌لیخت تکرش ن‌سجد جاد
دنتساوخی م‌مادم م‌ه اقا ، دشیم ش‌ای زیچ کی
[اقا] ، دود ن‌اتسبات هک هغد کی ! نیپا ش‌دندرواید
رد دندزادنیب دندریگب ار وا دندما ، دندرک ش‌لابند
؛ دندوب ی‌وقی لیخ اقا ! ل‌یعامسا جاد لزوم ضود
رد دما و درک رارف وا . دندوب ه‌ناشراهچ ی‌لیخ
ل‌یعامسا جاد . دنتفر ن‌ابایخ رد رگید اقا . ن‌ابایخ
دیس اقا دشیم رضاد رگا» : تفگ ی‌بلاود
«! دود مامت ش‌راک ، بآ رد ش‌دزادنیب ن‌یسجد م‌حم
ه‌صلاخ . تفر ش‌تسد زا رگید وا تفگی م‌ی‌نعید
، ت‌خادنا ی‌م‌ اقا رگا لاا و ! دود ق‌یفوتی ب‌هراچید
دود مامت ش‌راک رگید

خلاصه آقا اهل شوخی بودند. آخر عمری
دیگر حساب فرق می‌کرد. تازه، باز هم شوخی
می‌کردند. مثلاً به یک رفیق ترک می‌رسیدند،
یک خرده ترکی حرف می‌زدند؛ در همین اواخر،
در ماه‌های آخر عمرشان! چند کلمه ترکی بلد
بودند: «نجور سن»، «حالین یاخچیده؟» و امثال
این حرف‌ها. یا مثلاً با حاج هادی ابهری... یعنی

اگر پایش می‌افتاد آقا هم خیلی [اهل شوخی بودند]. مخصوصاً در متلک انداختن که واقعاً نمره یک بودند! خیلی حسابی!

فرد میراند غارسد ناشیا را تقوچیه ام ی لو
فلاخر اراک این دز تشز فرد. دنشاب هدز ی تشز
طلاغ، میتسه کلاس ام مکنیا ن او نعه بن داد ما جذا
دیاب ام. تسا فلاخم کولس اب لاصا ی نعی؛ تسا
ع قوم ن آرد، مینزی م ار فرد نیا ی تقو مینادب
!میتسین کلاس

هک هچ ی نعی: مدرکی م رکف مدوخ اب ی هاگن م
عقر [دنیوگی م] هک ی ربت س لاجم رد دنیوگی م
مقللا است، دیگر هر حرف زشتی زده شود و هر
کاری انجام شود [ایرادی ندارد]؟! برای چه؟!
خب این همه حرف هست، این همه شوخی هست
که آدم می‌کند؛ آخر [حرف] قحط است؟! آخر
اینکه نمی‌شود! یعنی ائمه به این‌گونه مجالس
راضی نیستند! شوخی‌ها و مزاح‌های قشنگ
هست، خنده هست، هزار تا برنامه هست، آدم
[اینهارا انجام دهد]. حتماً فقط حرف‌های [رکیک
باید زد؟!]

ناشسلاجم رد [م ه] ماه ادم و ماهن او خه ضرور
داشت ار رهز تر ضد ل د هک و گب: [دنیوگی م]
«ای وشی م روشم رمع اب ی یوگذرگا! ای نکم
نینچ اب [ناشیا ل د اجک؟! آقا تسیچ اه فرد نیا
هتفگ ارهز تر ضد!؟ دوشی م داشت [ی یاهزیچ
ن لاف و ن لاف ش حرف رگیدمه به ناشنا عیش
ی یاهزیچ ردقنیا، تسه ل ناسم ردقنیا!؟ دنیوگب
و اهت بحصد س لاجم رد مد آ ارچ، [تسه بسانم]
لاصا شدوخ هسفن دحی ف هک دنکب ی یاهراک

تسا تيميمص راهظا هذ روطنيا ؛تسينب و لطم
زاناسنا دوخ مكم م ه دعبتقون آ .برقم هذ و
؛دنكى م تداء لئاسم هنوگن يا هب ،تشرسد رظن
ىمذوا هب نادنچ اهزيچ نيا نودب لاصا راگنا
!دبسچ

در هر جايى، هر چيزى كه مناسب با آنجاست
[بايد انجام شود]؛ در حال بكاء، بكاء؛ در حال
خنده، خنده؛ [در حال] شوخى، شوخى. و اينكه
داعى باشد براى اينكه انسان بخواهد حرف
نامناسب بزند، اين اصلاً صحيح نيست و بلكه
اينها مُبَعَد است و آن سرمايه انسان را كه كسب
كرده، مى گيرد؛ انسان يك گونى ذخيره كرده،
اينها باعث مى شود كه يك دفعه اين سوراخ شود
و پايين بريزد. اين هم مسئله اى بود كه
[مى خواستم بيان كنم].

**ن اوذعهب ى نارھط اللھتيا ى تياضران :موسد
تيلاعف زا ى نارھط ھملاء ى صو رب رظان
ن اشيا ھسسؤم**

رد ھك ى ھسلج ن آ رد ن م :ھكنيا رگيد بلطم
ضرع ار ھسسؤم ھب طوبرم ھلئسم ن آ و دوبل بق
ھب طوبرم بلاطم ن آ¹، دشابن اياقا داي رگا ،مدرک
ھك مدرک ضرع ن اتتمدخ ن م ھكنيا ؛دوبق باس
ماجنا ى ياهراك دراد ھسسؤم مدرک س اسحا ى تقو
مدمآ اجنا ،تفر ن ييزان م دامتعا رگيد ھك دھدى م
:مدرک حرطم دندوب ھدومرف اقا ھك ار ى تراظن و
ن م رظن ف لاخر ب ھسسؤم رگا و متسھ رظان م»

1 . نمى دانم رفقا فراموش كرده اند يا من [بيان نكرده ام]. آن طور كه به
نظرم مى رسد، من عرض كردم، حالا شايد باز كوتاهى از من بوده
است.

نیمه مهن لآ و «تسا عرش فلاخ، دنک تکر د
و هدرکن ی قرف هیضق ی نعید، منزی م ار فر د
نیمه ع قوم ن آ ی نعید. تسا هدرکن ی ریغت مرظن
هئسم و هشد ضوع طیارشدن لآ ی لو؛ دود روط
دنکی م قرف

، دندهی م ماجنا دنراد هک [ی راک] نیا ن لآ
و مدرک راذگاو ی و خا ی اقا هب ن م ار هئسم نوچ
دعب هب نیا زا هک ی لئاسم» : مدرک ضرع ن اشیا هب
هک ل ا د . تسامش هجوت م ش تیلوئسم ، دوشی م ادیپ
هجوت م تیلوئسم ، م اهتفر رانک تراظن زا ن م
ی باتک دلج ود نیمه [هنومن ن اوذع هب] . تسامش
هئاسر و بابللاب هئاسر ، هشد پاچ ن لآ هک
بارخ ذغاک اب ، تسا ی ناریا ذغاک اب مولعطارح
نیا و ! میوگب امش هب حیرص ی لیخ ؛ تسا
ن کلو . میوگی م [ار تقیقد] ن م ؛ تسا ی زیوربا
زا مروظنم] ی نعید ؛ مرادن ی اهفیظو اجنیا رد ن م
رادقم نیا هک [تسا نیا] مرادن ی اهفیظو [هکنیا
منک [ن ایب] ار هئسم نیا مناوتی م

ندرکن حرطم و کناسی کریز موزا : مراهچ زیگناه قرفت لئاسم

بلاطم نیا مناوتی من ن م : هکنیا رگید بلاطم
: میوگب مناوتی م هک امش هب ی لو ؛ میوگب همه هب ار
زا . میشاب کریز ی لیخلئاسم و بلاطم رد دیابام
، هقرفت هدرکنی ادخ بجوم هک ی زیچ ره
دومن و ن دشر ادهئسم ، تاساسحا ن دشد هتخیگنار پ
ی روج میناوتی م رگا . مینک زارحا و زیهر پ تسا
هک مینک تکر د اقر عیمج نید و اقر نایم رد
ارچ ، دریگب ی کسمتسم و هناهب ام زا دناوتی سک
فیلکت ساسار پ ن م تقوکی !؟ مینکن ار راک نیا

[تروصن یا رد]، موری م ولج و منکی م تکر د
 ی بیع، دنیوگب بخ دنیوگب ن م هب م راب راز ه
 ن م تهجی ب و دوخیب، هذ تقوکی [اما]؛ در اذ
 و دشاب هتشاد ی دومن هک م هذ ماجنا ار ی راک میاید
 ن اتمشچ: «منزب یقرب رس رب م ه ات ود [ن آ اب]
 ی م م ه ناملد، مینکی م ار راک نیا ام! دیایبرد
 !؟ دهدب ماجنا ار راک نیا ناسنا ار چ»! ده اوخ

هس¹. كَبَهْذَم و كَبَاهِذ و كَبَهْذ رُتْسَأ :تفگ
 ی شاب هتشاد لوپ رگا؛ لوپ: [نکی فخم ار] زیچ
 بلط و ریقف همه؛ ت غارس دنیا ی م، دنیب همه و
 ش دوخ هار رد، دنادن ی سکر رگا اما. دنوشی م راک
 ،دمهفنی سکر ار تلوپ و بَهْذ. بی نک جرخی ناوتی م
 .دنیب ی سکر

تسین مز لا ! [نکی فخم] ار تدوخ باهذ و
 ن م اقا: «یور بی هاوخی م اجکی نک م لاعا همه هب
 ار راک ن لاف! موری م اجنا! موری م اجنیا هب م راد
 ی ا هت کرد ی نعید باهذ»! منکب م هاوخی م
 .دهدی م ماجنا ناسنا هک ی ا هت کرد؛ ی عامتجا
 [ی نکذ ار راک نیا رگا]. دنادب ی سکر تسین مز لا
 .دوشی م ادیبی تاهبش مدرم نایم رد

!هدن ن اشذ، و گزی سکر هب ار تبهذم: كَبَهْذَم و
 هار راهچ رس دیاب دیدرکی م دیلقت اقا زا امش لا اح
 !مدرم ی ا: «هک!؟ دینکن لاعا لو بناتسا و راز ه لا
 کلاس ام! مینکی م دیلقت ی نار هط ی اقا زا ام

1: 1 ت، 89 ص، یراگتسر نییا .
 ن کیل، دوبذ دوجوم ی یاور عماجم زا یرایسب رد رو هشم ترابع نیا»
 ص، یرئازج الله دبء دبء فیلات، (طوطخم) قینسلا قفحتلا باتک رد
 :تسا هدمآ هنوگن یا عامکد ی ضعب ز ل قنهب 330
 وَ «كَبَهْذَم وَ كَبَاهِذ وَ كَبَهْذ رُتْسَأ :» «عَمَكْحَلَا اِيَا صَوِي فِدَرُو وَ»
 وَ مَوْلَعَا زَارْسَأ يْتَدَأْضَرَع وَ اَرْهَوَجْ سُيَقْنَلَا عِيَّ شَلَا ،بَهْذَلَابِ مْهُدَارُم
 (ق قحم). بملاک رخا ی لا! «فراعملا

ردی روج «! دینادب یا! میتسه فراع ام، میتسه
هچ لاصا دمهند تنزی تدهک شاپ مدرم نایم
نز تسا بوخ تقوکی لاد! یرادی مارم
هارمه و کلسممه مه وا و دوشه جوتم ناسنا
[دوشی مهه بشد] ثعابی نیبی م رگای لو؛ دوشه
دمهند نز.

دیابن ناسنا نز لاصا هک تسا لئاسم یلیخ
:دنک ادیپ ربخ نورید لئاسم زا دیابن نز؛ دمهند
ادیپ طابترا هک اب، دیایم اجک، دوری م اجک ناسنا
هچ، دهدی م ماجنا یراک هچ نورید، دنکی م
نز!؟ طوبرم هچ نز هب. دنکی م ی تلاماعم
ناد، هناخرد رید ناند! دنک تسرد ارش تشوگبآ
نیا و تبا مه نیا و ناند نیا [وگب]؛ هناخرد رید
لوغشم] نورید نم هکنیا هب رگید! هذنب دوخ مه
؟ دراد راکچ، اهینیا و متسه [هچ هب

، دنیوگی م نآ هب، دنیوگی م نیا هب دنیایم
هکروطن امه؛ دوشی م ناسنا یارب تمحز بابسا
ی فخم مه ار تبهذم. تسا هدوب هدش یلیخ یارب
! نک

، تسه ییانیم کی ربناسنا نوچ تقونآ
نلاعا، دنک ملاءا، دنک زاربا، دنک رهاظت آدمع
دنیا بدت اینهد ساسار بفرطنیا زا هدع کی! دنک
ایب لاد [دوشی م] ضراعت؛ فرطن آزا مه اهنا و
هارنیا؛ تسین کولسد هار، هارنیا! نک تسرد و
! تسا ندیشک همق و وگموگب و هر جاشم و اوعد
ی م نیا هب کولسد؛ دنیوگی م نیا هب هک کولسد
هک یورب هار یروط مدرم نایم رد هک دنیوگ
! ی تسه ناشدوخ زا دنک لایخ

نامگ نیا سکو اقدرد و تسا تسم *** زومایب بستحم زا یذنی قیرط لد یا
درادن

سَسَع و نابساپ. دریگی م ار تسم، بَسْتَحْم
بَسْتَحْم دُوخ رگا لآاد. تَسا تسم ن تفرگی ارب
ن ابایخ رانک! رگید دمہفی مذی سک، دوب تسم
نامگش قدر دس کچپہ؛ تَسا تسم ی لو ہداتسیا
تَسا تسم واکہ دنکی مذ

دنک تکر دی روج مدرم نایم رد ناسنا ی نعید
ن انیمطا اہنآ ہب ہک دنک تبص اہنآ اب ی روج و
ش مارآ ثعاب و دنک بلج ار اہنآ دامتعا، دہدب
دنزب ی یاہفرد مکنیا ای [تسا رتہب نیا]. دوشد
ن اونعہب و تَسا رادوب و رادشیند، ولہپود ہک
مکنیا!؟ دنک حرطم ار ی لئاسم ی نایر جزا تیامد
،داضت تقونآ؛ دنکی مرتدبار راکدراد. دوشی مذ
دوشی م دایز مدآ راک و دوشی م ادیپ فلاتخا

نم اقا ترصد نامز زا دعب ہک ی تقو نآ
ی رگید س کہ ہب ار ن اشدیقت اقر ہک مدرک ضرع
؛مدیدی م متشاد ار زورما، دننکذ راہظا و دنیوگذ
نیا! دوشد ل فاحم ل قذ دیلقت ائسم نیمہ ہک زورما
مہم ی لیخ لئاسم؛ تَسا ہشوگ کی ہزات لئاسم
دراد دوجو یرت

این اظهارات موجب می شود کہ دیگران
[دچار شبہہ شوند]. ما یک مسئلہ مربوط بہ خود
داریم و یک مسئلہ ہم در ارتباط با دیگران داریم؛
آن مسئلہ، مسئلہ مہم است. افراد دیگر متوجہ این
مطالب نیستند. حالا یا می گویند این طرفی یا
می گویند آن طرفی؛ ہر دویس غلط است. تقلید این
است کہ انسان دین خودش را بینہ و بین اللہ قرار
دہد و حجت داشته باشد. اما افشای این قضیہ،
مسئلہ ایجاد می کند.

نیا کولسد ہار. بتسیند کولسد ہار، ہار نیا

؛ دشاد هتشاد ش مار آ ش تکر در د ناسنا هک تسا
دنکذ داجیا جوم

ی م .دوب نیا اقا بتکم و مار م .تسا نیا ،هار
رطاخه ب ؟دندش ق فوم ن اشراک رد اقا ار چ دیناد
هعد کی .دنتفگی م ار نیا ام هب ؛دوب نیا هکنیا
رد وت !ی نلاف» :دنتفگی م ن م هب ش پیت قوی لیخ
ی هاوخی م نوچ ؛یوشد ق فوم ی ناوتی من تراک
ی ارب !وگذ .ی یوگب همه هب ،ی راد هک ار هچنآ
ن لاف تسا طوبرم هچ وت هب «!راد هگذ تدوخ
وا لیکو وت رگم !؟دنکی م یروطنیا سک
ار وت ی سک رگم !؟ی تسه وا میق رگم !؟ی تسه
رگا !؟ی نرب وا هب ار فرح نیا هدرک رومأم
،دندرکذ ترومأم رگا .وگب ورب ،دندرک ترومأم
!وگذ

یک وقت در زمان شاه ساواک آقا را گرفت.
یک نامه آمد برای ایشان از طرف [ساواک]. آن
موقع صدر بلاغی در مسجد قائم منبر می رفت.
صدر بلاغی فوت کرد. منبری خیلی بلیغی بود؛
واقعاً بلیغ بود. خیلی قشنگ صحبت می کرد.
جملاتش خیلی بلیغ، و سیاسی هم حرف می زد؛
صحبت هایش سیاسی بود. در آن جریانات سال
۴۲، این صدر بلاغی خیلی نقش داشت. آقا او را
خیلی در مسجد دعوت می کردند. آذری قمی را
دعوت می کردند، صدر بلاغی را دعوت
می کردند و خیلی ها بودند؛ این صدر بلاغی از
همه بیشتر بود و خیلی قشنگ صحبت می کرد.
خلاصه چنان حسابی شاه را کنار می گذاشت که
[آدم متعجب می شد]. ولی یک عیب داشت، حالا

دیگر [نمی‌گوییم].¹ **ریخلابِ مُکاتومِ اورُ کُذاف**

در کی متبحد مئاق دجسم ع قوم ن آرد ن اشیا
ن امزاس هک اقا ی ارب دنداتسرف همان کی دندما
ن آرگید مه اقا بذب دعب ده اوخی م ار امشد تینما
هک] دود مولعم ن اشیا هر اک و ن اشیا هه مان رب ع قوم
ی ایاضق دیاش دیسر ن اش رظن هب [اذل دود هچ
دشاب هتفر ول اهنیا و ی نیمذ ی اقا اب ن اشتا طاب ترا
م ه ی تیصو اذل ؛ دندرک ی رطخ س اسحا ع قوم ن آ
بش ن آ و دندرک ی اهیصوت ه صلاح و دنتشون
تفه ن م . میدوب کچوک ی لیخ ع قوم ن آ م . دنتفر
م دود ی یادتبا مود ای ل و اس لاک ؛ دود م لاس تشه
اهن امه آر هاظ . دنتشگر ب مه بش فصذ و دنتفر
:دنتفگ دعب ل زنم مد ن اش دندرو آ

گذرید کی . ی تنها نودب ، [دنتشاذگ] م ارتحا ی لیخ و مینفر تینما ن امزاس هب ام
ی لئاسم زا و دما . دود ی مهفاب مدآ ی لیخ و متخپ ی لیخ ؛ دود ی دراو مدآ ی لیخ اما دود
مینادی م ام . مینومم و میتسه رکشتم امشد م امزای لیخ ام : تفگی م ؛ درک تبحد
م هز رابم ترضحی لعا هیلع رب هک ی یاهدنوخا نیا مامت ؛ دینکی م راکچ دیراد امشد
ار تراک امشد (دود هتفگ اقا هب فاصد) ؛ دیر ادمت ساسیس امشد ؛ دناماخ اهنیا هه دندک
ی اقا نیا ؛ ی نیمذ ی اقا ی تد ؛ دناه داس اهنیا . ی هدی مذ ام تسد مه هناهب چیه ، ی نکیم
امشد زا ی یوتا چیه ام و ی نکیم ی راد امشد ار راک . دمهی مذ ؛ تسا هداس مه ی نیمذ
ن اشیا ارچ : تفگی م « ای نک تو عد دیابن رگید ار ی غلاب ی اقا نیا امشد ی لو ؛ میر اذ
رگم ؛ دیوگب ش دوخ هب ؛ ؟ تسا طوبرم هچ ن م هب : متفگ « ؟ دنزی م ار اهفر د نیا
دیوگب و هب دیورب . تساذکی ربنم درم ش دوخ و ! ؟ م هذب ش دای ن م هک تسا هچب و
« دیوگب هک

**خلاصه می‌گفتند: «هرچه به ما گفتند، ما
جواب دادیم.» آخر گفتند: «شما باید ملتزم شوید
که او را دعوت نکنید.» ایشان گفتند: «بسیار
خب، ما دعوت نمی‌کنیم.» یعنی اگر دیگر
[دعوت می‌شد] مسئله [پیش می‌آمد]. لذا دیگر از**

¹ ی لو تسا هدمایذ ی ثیدد ع بانم رد ظفلا نیا اب رو هشتم ترابع نیا .
ی لوع رد ؛ تسا هدش ل قد ی عیش ع بانم رد ل سرم تر و ص هب ن آ هباشم
:هدما 439 ص ، 1 ج ، ی لائللا
هیلع الله ی لصد هذع و . مُکاتومَ ن سَاحَمَ اورُ کُذَا : هلا و هیلع الله ی لصد ل آق
« . اریخ لآ ا مُکاتومأ ی ف اولوقت لا : هلا و
ص ، 10 ج ، لوقعلا آرم رد ار ثیدد ود نیا ی سلجم هملع نینچمه
دناه درک ل قد لاسرم م لاسلا هیلع نینمو م لاریما زا 429
فیعض دندس اب 2089 ص ، 4 ج ، دواد ی با ن نس رد تنسل ها ع بانم رد
:هدما روطنیا
اؤفک و ، مُکاتومَ ن سَاحَمَ اورُ کُذَا : مَّسَد و هیلع الله ی لصد الله ل و س ر ل آق
« . م هب یواسم ن ع

آن به بعد هم دعوتش نکردند؛ مثلاً به‌ندرت گاهی دعوتش می‌کردند. یک دهه نبود.

بعد آقا به من فرمودند: «آدم باید این‌طوری کار کند؛ خیلی آرام، بدون اینکه احساسات را تحریک کند، کار خودش را بکند. [این روش] خیلی خوب است.» حالا ما هم اصلاً روشمان باید این باشد و بر همین اساس [عمل کنیم].

اوتفردی عامتجا حلاصه هب هیقف هجوت موزا

ضرع ناتمذ متساوخی م ه ار هئسم نیا بلاطم نایرد هک مدوبی مدآنم قباسزا :منک کی هب تبسند مرظنرگا ی نعید ؛مدرکی من هلماجم ی تقو ؛تسین نیا متفگی من ،دوب روطنیا هئسم رگا تا قوا ی هاگ هتبا ؛متفگی م ،دوب مرظن تخلصن لآ هک متفگی م ،دوب فلاخر بتخلصن بتسا نیا

زا هچره دناوتی من هیقف لاصا ی لکروط هب و نایدم ه ییاوتفرظنزا ،دسربن آ هب ی داهتجا رظنرگا هک دشاب ی حلاصه تسا نکم نوچ .دنک نیدزا حلاصه نآ ،دشاب اوتف نآ ناییدهاوخب هب ؛دنکی م قرفی یاوتفو ی داهتجا رظن نید .دورب ی لیذ بلاطم نیا ،حاکذ لئسم رد صوصخ هعماجد هک ی یا هزیچزا ی لیذ و تسا ساسد نیا نید هک تسا تهج نیمه رطاخ هب هدمآ شپ بتسا ه دش طلخ هئسم ود

و من از اول این‌طور بودم؛ یعنی اگر نظری داشتم، می‌گفتم که قضیه این است، منتها الان به‌خاطر این صلاح و مصلحت نباید این کار را انجام داد؛ باید این را انجام داد. یکی از مسائلی که از سابق در نظر من بود، این بود: مو گذاشتن،

سنت پیغمبر است. خود ائمه هم مو می گذاشتند؛ موهایشان را بلند می کردند. در احوالات [آنها آمده است]. هم پیرشان این کار می کرد و هم جوانشان؛ این طور نبود که اختصاص به پیر داشته باشد. الی ماشاءالله روایات داریم و تاریخ در این زمینه، أدلّ دلیل بر این مسئله و شاهد و گواه است.

نَسَمِ نِيَا هَبْ نَمِ يَتَقَو¹ «سَأرلَا قُلْدِ ءَايِينَا قُلْدِ! تَسِينِ رُوطنِيَا لَأَصَا مَدِيدِ، مَدْرِكِ هَعَجَارِمِ! تَسَا جِدْ هَبْ طَوْبِرْمِ قُلْدِ نِيَا؛ تَسِينِ ءَايِينَا تَسَمِ مَوَادِمِ قُلْدِ هَكْنِيَا هَبْ، تَسَا ءَايِينَا تَسَمِ قُلْدِ، جِدْ رِدْ نِيَا مِيوْگَبْ اَمِ هَكْ ضَرْفِ رِبْ و! يِ گَدْنَزْ لَوْطِ رِدْ شِ فَلَاحِ رِبْ تَسَمِ هَكْنِيَا رِبْ دَوْشِي مَذَلِيْلِدِ، تَسَا ضَرْفِ؛ تَسَا هَدُوْبَذِي اَهْرِ صَحْنِمِ تَسَمِ يَنْعِيْدِ؛ دَشَابَذِ هَبْ مِيْنِكِي مِ هَاگَنْدِ اَمِ اَذَلِ. تَسَا نِيْرِمِ لَأَدْحَا دِيْنِكِ²، تَشَادِ و مِ مَلَسْلَا هِيْلَعِ نَسَمِ مَامَا مِيْنِيْبِي مِ و خِيْرَاتِ، نِيْدِبَاعِلَانِ يَزِ تَرْضِدِ، تَشَادِ و مِ نِيْسِدِ مَامَا سِ و وَاطِ. تَشَادِ و مِ مَلَسْلَا مِهِيْلَعِ دَاجَسِدِ تَرْضِدِ يِ نَاوَجِ مَدِيْدِ هَبْعَكِ رَانِكِ رِدْ مَدْمَا» : دِيوْگِي مِ يِ نَامِيْدِ هَتَشَادَنُگِ هَبْعَكِ رَاوِيْدِ هَبْ اَرِ شَرْسِدِ، هَايِسِدِ يِ اَهُوْمِ اَبِ³... و.

مورخين می گویند حضرت علی اکبر [مو داشت]. حضرت ابوالفضل العباس را مورخين دارند می گویند. مورخين می گویند حضرت امام

1. فلاتخا یردق اَب، ۵۶۷ ص، ۵ ج، می فاکلا .

2. 21 ص، 3 ج، (ی ناربط) ريبکلا مِجَعْمَلَا .

3. فلاتخا یردق اَب، 150 ص، 4 ج، مَلَسْلَا مِهِيْلَعِ بِلَاطِ يِ بِأَلِ آ بَقَانِمِ .

رضا علیه السلام در سفر به مشهد مو داشت.¹
ص خشدلاًثم هک دوبم هدر اوم یضع بر د ب خه تبلا
هدر ک قلح تر ضد دید، ق داصد ماما تمدخ دما
ی ارب، دشاب مئاد هکنیا اما. تسه مه نیا؛ دنا
تسا هدوبنم هق داصد تر ضد

وم اّلاصا هک دش مّلسم هلئسم نیا نم ی ارب
وم] هذ، تسا بولطم و حرطم ماسا رد ن تشاذگ
هریسد، مینکی م هاگنم ار خیراتد نوچ؛ ندز [ار
هک تسا نیا ی اهئسم اهنتم². تسا هدوب روطنیا
ی ارب، تیفیک نیا هب ن تشاذگ وم ام نامز رد
؛ دیایم باسحب فالج فرع رظن زا نیممعم
اذک فالز، ه دش فالج نیا هک دنیوگی م مدرم ی نعید
و حلاصم قبط، رظنه طقن نیا زا. تسا ه تشاذگ
نیا؛ دنکی م ادیب ریغت ماکدا، تاکلام و دسافم
رد ن تشاذگ وم اّلاصا»؛ مییوگب هکنیا ی لو. تسه
، «تسا ندز رد [ماسا رظن هکلب] تسیند ماسا
هدوبن روطنیا تنس و تسا تنس فلاخ نیا
غورد هک میشاب هتشاد ی عاد ارچ ام! تسا
دعب و مینکی م لقن حیحصد ار هئسم ام!؟ مییوگب
میرادن زاین. مینکی م حرطم ار ش فرطنیا مه
نم اذلا. تسیند اه فرح نیا؛ مینک میاق و میناشوپد
[أملاء] اقا دوز نامز رد ار هیضق نیمه
م تشاد ی تقو؛ م تفگ دهشم رد ربنم ی لایاب [ی نار هط
هیضق نیا ت حار صد هب، مدرکی م لقن ار اهتسنس
مدرک حرطم اقا تر ضد نامز دوز رد ار

و این هم به شما عرض کنم و به عنوان سند

¹ 579 ص، 19 ج، قحلا قاقحا .

² مرکا ربمایپ خیراتد رد یریسد هب دوش عوجر رتشیب علاطا تهج .
378 - 381 ص، 1 ج، ملسو هلا و هیلعو الله ی لصد

به شما بگویم: یک روز صحبتی بین من و بین پدر بزرگ (مرحوم حاج آقا معین شیرازی) شد. من گفتم: «مو گذاشتن سنت است.» او می‌گفت: «نه خیر آقا، علما فلان بودند، سرشان را [می‌تراشیدند].» [گفتم:] «ما چهارده امام داریم؛ تمام شد و رفت!» من داشتم می‌شنیدم در مشهد در این اتاق حاج آقا معین با مرحوم آقا صحبت می‌کنند که مو گذاشتن [بر خلاف سنت است]. مرحوم آقا می‌فرمودند: «نه خیر، سنت، مو گذاشتن است ولی الآن بر طبق مصالح ما می‌گوییم بزن!» [این] عین حرف آقا بود که الآن هم قضیه همان است! همین که ما می‌گوییم؛ مثلاً [بهمصلحت] می‌گوییم که مو زیاد بلند نباشد.

زونه نم یارب هک متفگم ه ار باطم نیا نم
 چراخ رد ایناریا رد هکی پاههباشون تمرح
 و تسال لاد میوگی مذ. تساهدشنت باث، تسه
 تسارگید فرد کین آ؛ دراذل کلا میوگی مذ
 هدشنت باث. تساهدشنتشنتشاد لکلا [هکلب]
 نیا - کلالثما و کوخ هذعمازول هدام زا هک
 اهلاوک و اههباشون نیا رد - ماهدینش هک روط
 اتهک تساهدوب نیا نم رظنلوا زانوچ. تسه
 می مذ، منکذی فاکی قیقحت منکذ ادیپ نیقی هکی و حنه
 کی هک تسینذی تحار نیا هب اوتف. مهدب اوتف مناوت
 اوتف همانزور رد هلاقم کی [ساسا رب] دهتجم
 ؛دوشی مذ هکنیا!؟ تسای کبآ ردقنیا نیعی! دهدب
 مهد ماجنا ار رماکنیا مناوتی مذ نم

هیلع الله ملس [ی ناریط هملاع] اقا ترضد
 دندز ار فردن آن اشوخذ دید و شنم ساسا رب
 دنتفگی م؛ دندادذ اوتف رخآ اتن اشیا نم رظن هب و

هچ دراد لاوک هچنآ هک مدینش رتکد نلاف زانم»
 ندروخ! روخذ اقا» : دنیوگب هکنیا اما¹ «!تسا
 لاماد؛ ماهدینشن ناشیا زایکی نم، «تسا مارح
 رگا ضر فر رب. دنشاب هدینش نارگید تسا نکم
 نامز رد دندز هکی فرحن آ ناشیا، هدوب روطنیا
 ؛تسا هدوب ناشدوخ تاکار داساسار بو ناشدوخ
 یهقف هچیاتد و هادا نآ هب هک میتسیند فاکم هک ام
 مینکل مع ناشیا

رار قش یارب ادخ هکی شور و هار ساسار بهیقف
 ایند زانم و دهدی م هکد هئسم هب تبسنتسا هداد
 نامز رد ناشیا دوخ هک روطنامه دوری م
 زانم دعب و دندرکی م طایتحا یراصنا یاقا موحر م
 ی منزل مع یراصنا یاقا ی اوتف هب، یراصنا یاقا
 یاقا نامز رد» : مدرکل اوئسن ناشیا زانم. دندرک
 دوخ «؟دیدرکی م هچن انتافلاتخا رد امش یراصنا
 «. مدرکی م طایتحا نم» : دندومرف نم هب ناشیا
 ی اوتف هب» : دنتفگ «؟روطچ [ناشیا زانم] دعب» : متفگ
 نیا یراصنا یاقا مع قوم نآ «. مدرکی م مع دوخ
 ی م طایتحا نآ قبط رب ناشیا و تشاد ار رظن
 دینک ضر فر؛ دراد دل اکشا هک طایتحا بخ. دندرک
 امش لاماد، «دراد دل اکشا بآنیا» : دیوگی م ی سک
 نآ زانم لاماد بخ! هکی یریمی مند! روخذ ار بآنیا
 دندرکی م طایتحا! تسیند ی زیچ؛ روخذ ن اوید

[ریغ] یاههباشون تمرح زونه نم یارب
 «هدشن تباث» ، یلخاد هچ و یجراخ هچ ، یلکلا
 کی امش زانم. میوگب مهاوخی م ار نیا؛ تسا
 هجوتاب تیعقوم نیا رد نلامرگا : منکی م ل اوئسن

¹ 438 و 437 ص، 11 ج، راونا ع لطم .

و میدینشی م اقا تر ضد نامز رد هک ی لئاسم هب
ی راکاً لصا ام - تسه ن لآ هک ی بلاطم هب هجوتاب
مکد هچ ن اسنا هبلقع - میرادن ی عرشد تاهج هب
هباشون اقا؟ روخذ ای روخذ: دیوگی م؟ دنکی م
!دروخذ خود؛ دروخذ

رد. میدمآی م نار هط زا میتشاد ... ی اقا اب ام
هگذ مز اغم کی رانک نیزنب پمپ رد هار نیب
روگنا بآ) اهر وگنا بآ نیا زا دنتفر. دنتشاد
شوخ ردقنیا. دندروآ و دندیرخن امیارب (زمرق
هچ اقا»: هک دنتفگن اشیا. دودب و خردقنیا و هزم
رگید زیچ دینیب! اقا هن»: متفگ «؟ هباشون؟ مریگب
دندروآ روگنا بآ دنتفرن اشیا دعب «. هن ای دراد
ب. بوخردقچ؛ میدروخ و میتفرگ

دمحمل آ و دمحم ی لعّل صد مهللا